

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Perinnebiotooppien kunnostus Helmi-ohjelmassa

Jukka Matllar

Luonnonsuojeluasiantuntija, Keski-Suomen ELY-keskus

27.3.2025

Helmi-elinympäristöohjelma

- Valtion laaja toimenpideohjelma luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi
- Käynnistyi 2020, tarkoitus jatkua ainakin vuoteen 2030 saakka
 - Rahoitus vaihtelee kulloisenkin valtion talousarvion mukaan ja on jatkuvuudeltaan epävarmempi kuin maataloustuissa
- Toimenpiteet ulottuvat jokseenkin kaikille Suomen luontotyypeille: suot, lintuvedet ja kosteikot, perinnebiotoopit, metsät, pienvedet ja rantaluonto
- Painopiste luontokohteiden kunnostamisessa, ennallistamisessa ja hoidossa – uusia suojelualueita perustetaan ainoastaan soille
 - Myös metsiin perustetaan edelleen uusia suojelualueita METSO-ohjelman kautta

Perinnebiotoopit Helmi-ohjelmassa

- Kärkenä on hoitamattomien kohteiden aitaaminen ja raivaaminen laitumiksi ja sitä kautta niiden saaminen ympäristösopimukseen
- Myös vuosittaista niittohoitoa toteutetaan sellaisilla kohteilla, joita on hankala saada laidunnukseen
- Ympäristösopimuksessa jo olevat lohkot eivät pääsääntöisesti voi päästä mukaan Helmi-ohjelmaan
- ELY-keskukset järjestävät toimenpiteet yksityismailla ja Metsähallitus valtion mailla
- Toistaiseksi Helmi-ohjelman puitteissa on kunnostettu koko maassa noin 4 000 ha perinnebiotooppeja

Miten Helmi-ohjelmaan pääsee mukaan?

- Kuka tahansa voi hakea tukea perinnebiotoopin kunnostukseen ja hoitoon (kulkee lyhenteellä *LSL-tuki*, koska tuesta säädetään luonnonsuojelulaissa)
 - Kansallinen ympäristöministeriön rahoittama tuki
 - Voi hakea omalle maalle tai omistajan suostumuksella toisen maalle
 - Tukea ei luovuteta rahana, vaan palveluina (esim. aitaamistyö) ja tavaroina (esim. aitaamistarvikkeet)
 - Tietyissä tilanteissa ELY voi myös tarjota tukea ilman hakemusta
 - Ei ole maataloustuki, mutta päällekkäisen julkisen rahoituksen kieltä sääntelee lohkon siirtymistä LSL-tuelta maataloustukien piiriin
 - Ehdot maataloustukiin verrattuna yksinkertaiset ja joustavat, toisaalta mahdollisuus tapauskohtaiseen harkintaan aiheuttaa tarpeen neuvotella monista asioista ELY:n ja tuensaajan kesken

LSL-tuki vai ympäristösopimus?

- Myös ympäristösopimuksen kautta voi saada tukea aitaamiseen ja raivaamiseen (aitaaminen enintään 1 500 €/ha ja kunnostusraivaus 450 €/ha)
- LSL-tuki luovutetaan siis palveluina ja tavaroina, ympäristösopimus rahana
- LSL-tuki ei ole veronalaista tuloa, ympäristösopimus on
- Jos haluat, että ELY hankkii aitaamispalvelun ja saat valmiin aitauksen ”avaimet käteen” -periaatteella, kannattaa hakea LSL-tukea
- Jos haluat rakentaa aidat itse, ympäristösopimuksen aitaamiskorvaus on sopivampi
 - LSL-tuen toimeenpano tapahtuu julkisten hankintojen sääntöjen mukaan, jolloin aitaamispalvelua ei voida suoraan hankkia kohteen tulevalta laidunnusyrittäjältä, vaan pääsääntöisesti palveluntuottaja kilpailutetaan
- Jos haluat päästä nopeasti aloittamaan laidunnuksen ympäristösopimuksella ja pystyt rakentamaan aidat itse, hae mieluummin suoraan ympäristösopimusta
 - LSL-tuen toimeenpano kestää vähintään kuukausia ja ympäristösopimuksen voi saada vasta aitaamista seuraavana vuonna

LSL-tuen hakeminen

- [Tietoa LSL-tuen hakemisesta ja hakulomake](http://ely-keskus.fi) (ely-keskus.fi)
- Hakemus toimitetaan ELYyn sähköpostitse tai kirjeenä
- Haku on auki ympäri vuoden
 - Hakemus kannattaa jättää jo vuosi ennen toivottua laidunnuksen aloitusajankohtaa
- Hakemuksessa voit esittää, millaisiin kunnostus- tai hoitotoimiin haluaisit tukea (esim. aitaaminen, raivaukset, niitto), liitteeksi vähintään kartta
- Lähtökohtaisesti ELY maksaa kaikki kulut niistä toimenpiteistä, joiden tukemisen katsoo perustelluksi
- Kysyttävää? [Yhteyshenkilöt ELY-keskuksittain](http://ym.fi) (ym.fi)

Kunnostetaan ja
suojellaan luontomme
monimuotoisuuden
helmet!

ym.fi/helmi